

กระทู้ถามที่ ๒๑๓/ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการโงง - ซี - มูล

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

โครงการโงง - ซี - มูล ได้ดำเนินการมาหลายรัฐบาลแล้ว แต่ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่แล้วเสร็จ โดยเฉพาะการจ่ายเงินค่าชดเชยน้ำท่วมเขตพื้นที่ของโครงการดังกล่าว ประชาชนในพื้นที่ อำเภอโพธิ์พิสัย อำเภอสร้างคอน อำเภอบ้านคุง อำเภอหนองหาน อำเภอกุมภวาปี อำเภอศรีธาตุ ยังไม่ได้รับค่าชดเชยแต่อย่างใด จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายในการสร้างเขื่อนโงง - ซี - มูล อย่างไรหรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีแนวทางในการจ่ายเงินชดเชยตามโครงการดังกล่าว ข้างต้นนี้อย่างไร และเมื่อใด ขอทราบรายละเอียด

๓. ปัญหาในการจ่ายเงินค่าชดเชยล่าช้าเพราะเหตุใด และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อย่างใด ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สมคิด บาลไรสง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัดหนองคาย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๑๓/ร.

ของ นายสมคิด บาลไชสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย

เรื่อง การจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการโขง - ชี - มูล

ท่านประธานที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้อง ข้าพเจ้า นายธีระ วงศ์สมุทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการโขง - ชี - มูลของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายในการสร้างเขื่อนโขง - ชี - มูล อย่างไรหรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๑

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเรียนว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (ปัจจุบันคือ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน) ได้ทำการศึกษาเบื้องต้น (Desk study) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการสูบน้ำจากแม่น้ำโขงมาเสริมในลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำมูลโดยได้ข้อสรุปว่ามีความเป็นไปได้ทางวิศวกรรมและเศรษฐศาสตร์ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๒ ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ดำเนินการโครงการโขง - ชี - มูล ให้บรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรมภายใน ๓ ปี วงเงิน ๑๘,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย การสำรวจ และศึกษาความเหมาะสมโครงการ การสำรวจ - ออกแบบ และการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาสรุปได้ว่าการพัฒนาตามโครงการโขง - ชี - มูล มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการ โดยมีพื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ ๔.๕๘ ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๕ จังหวัด และได้แบ่งระยะเวลาในการพัฒนาออกเป็น ๓ ระยะ คือ

แผนพัฒนาระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๔๓) ใช้เวลาพัฒนาทั้งสิ้น ๕ ปี มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ ๒.๓๒๓ ล้านไร่ โดยจะเป็นการพัฒนาเพื่อใช้น้ำภายในประเทศให้มากที่สุดก่อน และจะผันน้ำจากแม่น้ำโขงเข้ามาทางอ่างเก็บน้ำห้วยหลวงอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบของโครงการ ดังนี้

- (๑) ระบบการนำน้ำจากแม่น้ำโขง จำนวน ๒ โครงการ
- (๒) ระบบผันน้ำบนลำน้ำชี ๖ ฝ่าย และบนลำน้ำมูล ๕ ฝ่าย
- (๓) ระบบกระจายน้ำ และส่งน้ำจากแม่น้ำชีและแม่น้ำมูลไปยังลำน้ำสาขา รวม ๘ โครงการ

แผนพัฒนาระยะที่ ๒ จะใช้เวลาพัฒนาทั้งสิ้น ๑๖ ปี จะมีพื้นที่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นอีก ๑.๖๕๓ ล้านไร่ โดยจะทำการผันน้ำจากแม่น้ำโขงเพิ่มขึ้นพร้อมทั้งก่อสร้างระบบผันน้ำเพื่อกระจายน้ำไปยังพื้นที่ลุ่มน้ำชีและมูล

แผนพัฒนาระยะที่ ๓ จะใช้เวลาพัฒนาทั้งสิ้น ๑๗ ปี จะมีพื้นที่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นอีก ๐.๘๖๔ ล้านไร่ โดยจะเป็นการก่อสร้างระบบผันน้ำจากแม่น้ำโขงบริเวณจังหวัดเลย ส่งให้กับพื้นที่ชลประทานในเขตลุ่มน้ำเลยและลุ่มน้ำชีตอนบน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๗ เห็นชอบในหลักการให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานดำเนินการก่อสร้างฝายและระบบชลประทานในลุ่มน้ำชี - มูล และลำน้ำสาขาเพื่อใช้น้ำภายในประเทศตามแนวพัฒนาระยะที่ ๑ จำนวน ๑๓ โครงการย่อยในวงเงิน ๕,๕๘๖ ล้านบาท และโครงการระบบชลประทานรอบอ่างเก็บน้ำห้วยหลวงเพื่อการเก็บกักน้ำภายในประเทศในวงเงิน ๓๕๐ ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐,๓๔๖ ล้านบาท ต่อมากรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้โอนให้กรมชลประทานดำเนินการ การดำเนินงานในปัจจุบันเป็นการพัฒนาบางส่วนของแผนพัฒนาระยะที่ ๑ ซึ่งเป็นการพัฒนาใช้น้ำภายในประเทศโดยสร้างฝายในลักษณะประตูระบายน้ำในแม่น้ำมูลและชี ซึ่งจะช่วยทดระดับน้ำในแม่น้ำมูลและชีให้อยู่ในระดับที่สามารถส่งน้ำชลประทานให้พื้นที่เกษตรกรรมริมสองฝั่งแม่น้ำ และภารกิจด้านแก้ไขปัญหาลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยเฉพาะที่ฝายห้วยนา อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ฝายรายีไศล อำเภอรายีไศล จังหวัดศรีสะเกษ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่ชลประทานของฝายต่าง ๆ แต่การพัฒนาพื้นที่ชลประทานนั้นเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก เป็นลักษณะสถานีสูบน้ำจึงยังไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ชลประทานได้เต็มศักยภาพได้โดยเร็ว ดังนั้น แผนงานของกรมชลประทานในปัจจุบันจึงเป็นการดำเนินงานในลักษณะแก้ไขปัญหาลดผลกระทบ และพัฒนาระบบชลประทานให้กับฝายต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาแล้วให้เกิดประโยชน์ตามศักยภาพ

ส่วนการพัฒนาเพิ่มเติมในระยะที่ ๒ และ ๓ ซึ่งเป็นการสูบน้ำโขงเป็นน้ำต้นทุนเข้ามาพัฒนาพื้นที่เพิ่มเติม นั้น ด้วยเหตุที่การใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อการสูบน้ำทำให้ต้องมีการจัดหาพลังงานไฟฟ้าและมีค่าใช้จ่ายสูงต่อเนื่อง กรมชลประทานจึงได้พิจารณาแนวทางผันน้ำจากแม่น้ำโขงในรูปแบบอื่น ๆ โดยจะผันน้ำจากแม่น้ำโขงด้วยอุโมงค์ผันน้ำโดยแรงโน้มถ่วงของโลกกระจายน้ำเข้าสู่พื้นที่ลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำมูลได้ประมาณ ๑๗.๕๐ ล้านไร่ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอีสานได้อีกประมาณ ๔ ล้านไร่ รวมเป็นพื้นที่ประมาณ ๒๑.๕๐ ล้านไร่

กรมชลประทานจึงดำเนินการจ้างศึกษาจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategy Environmental Assessment : SEA) และศึกษาจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) โครงการบริหารจัดการน้ำ โขง - เลย - ชี - มูล โดยแรงโน้มถ่วงภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระยะเวลา ๓๒๐ วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ จากนั้นจึงจะได้นำผลการศึกษาไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

คำถามข้อที่ ๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีแนวทางในการจ่ายเงินชดเชยตามโครงการดังกล่าวข้างต้นนี้ อย่างไร และเมื่อใด ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเรียนว่าโครงการฝายห้วยหลวง เป็นโครงการหนึ่งของโครงการโขง - ชี - มูล โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเก็บกักน้ำในลุ่มน้ำห้วยหลวง นอกจากนี้มีนโยบายที่จะสูบน้ำจากแม่น้ำโขงเข้ามาเก็บไว้ที่ฝายห้วยหลวงจังหวัดหนองคาย แล้วผันน้ำไปที่หนองหาร อำเภอกุมภวาปี พื้นที่โครงการเริ่มจากบริเวณปากห้วยหลวงที่บรรจบกับแม่น้ำโขง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยครอบคลุมพื้นที่สองฝั่งของลำห้วยในเขตอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย และอำเภอสว่างคอม อำเภอบ้านดุง อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี เดิมกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีระดับน้ำเก็บกักที่ระดับ + ๑๖๐ เมตร (รทก.)

ต่อมาได้ลดระดับเก็บกักน้ำเฉพาะในลำน้ำธรรมชาติที่ระดับ + ๑๕๔ (รทก.) โดยได้จ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินในท้องที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานีไปบางส่วน คือ ค่าทดแทนค่าที่ดิน (ที่ดินมีเอกสารสิทธิ) ค่าทดแทนประกอบแรงงาน ค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งสิ้น ๑๘๐,๐๕๑,๒๓๕.๖๓ บาท

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมชลประทานได้รับโอนภารกิจจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบโครงการ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อกำหนดระดับเก็บกักให้ชัดเจน โดยกำหนดแนวทางและปักหลักเขตใหม่ที่ระดับ + ๑๖๐ เมตร (รทก.) ได้เริ่มสำรวจปักหลักเขตเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ โดยมีแนวทางการจ่ายเงินชดเชย ตามวิธีการจัดหาที่ดิน ดังนี้

ก. วิธีการจัดหาที่ดิน

การจัดหาที่ดินเพื่อการก่อสร้าง ฝ่ายห้วยหลวง จังหวัดหนองคาย ดำเนินการดังนี้

๑. ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ ดำเนินการจ่ายค่าธรรมเนียมซื้อขายทรัพย์สินและค่าขนย้าย ตามหลักเกณฑ์มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๒/๑๐๕๕๕ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๒

๒. กรณีที่ดินมีเอกสารสิทธิ โดยวิธีเจรจาตกลงซื้อขายปฏิบัติตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๐ เรื่องการเวนคืนที่ดินของทางราชการ

ข. ระเบียบและหลักเกณฑ์ในการจัดหาที่ดิน

๑. ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดหาที่ดินโครงการฝ่ายห้วยหลวง จังหวัดหนองคาย อาศัยระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑.๑ หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๐ เรื่อง การเวนคืนที่ดินของทางราชการ

๑.๒ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๕๐/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ และ ที่ ๔๒๒/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๕ เรื่อง กรรมการจัดซื้อและกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทาน

๑.๓ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๒๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อและกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทาน

๑.๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แก้ไขตามประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

๑.๕ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒

ค. ผลการดำเนินการจัดหาที่ดิน

เมื่อได้ดำเนินการปักหลักเขตโครงการฝ่ายห้วยหลวงจังหวัดหนองคายแล้ว กรมชลประทานได้ตั้งแผนรังวัดจัดทำแผนที่แปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกผลกระทบจากการก่อสร้างในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวน ๖,๐๐๐ ไร่ และได้มีการรังวัดจัดทำแผนที่แปลงกรรมสิทธิ์บริเวณพื้นที่ที่ถูกผลกระทบแล้วทั้งหมดหรือบางส่วน คณะกรรมการจัดซื้อและกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทาน ในกรณีที่ดินมีเอกสารสิทธิและไม่มีเอกสารสิทธิจะมีการประชุมเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ราคาค่าทดแทนทรัพย์สินบุคคลผู้มีสิทธิ์ได้รับเงินค่าทดแทนตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

คำถามข้อที่ ๓

ปัญหาในการจ่ายเงินค่าชดเชยล่าช้าเพราะเหตุใด และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ได้อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๓

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเรียนว่าเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ เพื่อแก้ปัญหาค่าชดเชยล่าช้าของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐได้รับการเยียวยาและแก้ไขอย่างเหมาะสม ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่ประชุมคณะกรรมการให้ขอความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือจากกระทรวงมหาดไทย โดยขอให้จัดส่งช่างรังวัดของกรมที่ดินไปปฏิบัติงานรังวัดที่โครงการฝายห้วยหลวงจังหวัดหนองคาย จังหวัดละ ๓ คน เพื่อให้งานเสร็จโดยเร็ว